

Abstrakt

Na tomto výzkumu pracovala tříčlenná skupina studentek v rámci předmětu Metodologie výzkumu (Aneta Barešová, Monika Schmidtová, Aneta Červená) z oboru Sociální a kulturní antropologie.

Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, jak jsou spokojeni studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice s kvalitou výuky cizích jazyků na škole. Kvalita výuky cizích jazyků byla delší dobu neformálně kritizována desítkami studentů, ale data neměla faktický základ. Tento základ se snaží postavit následující výzkum a vychází z iniciativy studentů. Studentky se rozhodly použít kvantitativní metodu strukturovaného dotazníku pro rychlé zjištění výsledků, které jsou prezentovatelné dál v Akademickém senátu nebo předány studentské komoře Akademického senátu a tím pádem případně dále aplikovatelné. Strukturovaný dotazník byl rozeslán studentům Fakulty filozofické studijním oddělením s povolením děkanátu, které studentky získaly, a po získání odpovědí dále analyzován. Také použily zápisy ze zasedání Akademického senátu a Kolegia děkana, aby zjistily, co vedení s výukou cizích jazyků plánuje.

Výsledky dotazníkového šetření nejsou jednoznačné a mezi celkovými 58 respondenty¹ byli tací, kteří jsou nadměru spokojeni s aktuálním průběhem výuky i tací, kteří jsou silně nespokojeni. To je ale i z toho důvodu, že výuky různých jazyků probíhá odlišně. Není možné jednoznačně odpovědět na otázku, zda jsou studenti FF UPCE spokojeni s kvalitou výuky cizích jazyků, protože zkoumaný vzorek (58 respondentů z celkových 897 studentů² na FF UPCE) je příliš malý a názory studentů se liší člověk od člověka. Avšak je možné zodpovědět, jaké jsou některé důvody nespokojenosti studentů s výukou cizích jazyků na FF UPCE a co by alespoň ta část studentů³ změnila, co jim chybí, s čím jsou a nejsou spokojeni.

Klíčová slova

kvalita výuky, cizí jazyky, kvantitativní výzkum, dotazník, akademický senát, studentská komora, studentská iniciativa, iniciativa zdola, studijní zkušenost, vysokoškolské vzdělávání

¹ Počet respondentů ke dni 7.5.2022

² Počet studentů na FF ke dni 2.5.2022

³ 58 studentů z 897 je 6,5 %

Spokojenost studentů Fakulty filozofické Univerzity Pardubice s výukou cizích jazyků

Semestrální práce na předmět Metodologie výzkumu

Monika Schmidtová
Aneta Barešová
Aneta Červená

Úvod

Na tomto výzkumu jsme pracovaly v tříčlenné skupině v rámci předmětu Metodologie výzkumu (Aneta Barešová, Monika Schmidtová, Aneta Červená) v prvním ročníku bakalářského studia Sociální a kulturní antropologie. Díky neformálním rozhovorům s několika studenty Fakulty filozofické Univerzity Pardubice jsme se rozhodly v rámci Metodologie výzkumu oficiální cestou zjistit, jak jsou studenti FF UPCE doopravdy spokojeni s kvalitou výuky cizích jazyků na škole.

Výzkumné otázky:

- 1) Jsou studenti FF UPCE spokojeni s kvalitou výuky cizích jazyků?
- 2) Pokud nejsou, co je příčinou nespokojenosti studentů FF UPCE s kvalitou výuky cizích jazyků?

Celý výzkum je studentskou iniciativou a nestojí za ním nikdo z vedení školy, fakulty, kateder nebo učitelů. Zároveň jsme to braly jako vhodnou příležitost k procvičení kvantitativních metod výzkumu.

Důležitá pro nás byla přehledová studie *Kvalita výuky: Vymezení pojmů a způsobů jeho užívání*. Díky ní jsme si uvědomily, že je důležité si kvalitu výuky nějakým způsobem definovat a podle toho tvořit otázky v našem dotazníku, protože „s pojmem kvalita výuky se v běžném jazyce zachází do té míry suverénně, že se zdá až nepatřičné ptát se, co vlastně vyjadřuje” (Janík 2012: 244). Problém ale je, že kvalita výuky nebo spokojenost studentů je velmi abstraktní pojem.

Musely jsme si určit, v čem spočívá kvalita a v čem naopak nekvalita výuky. Ta se, podle nás, váže se spokojeností studentů a studentek, ale taková spokojenost může být pro každého definována jinak. Některé studentce vyhovuje, když na hodiny vůbec chodit nemusí a připravuje se doma, jiným zase vyhovuje, když se vyučuje přesčas a dozví se něco navíc, mimo osnovy hodiny. Pro nás je důležité, aby výuka studentky a studenty posouvala vpřed, protože na vysoké školy jsou dobrovolně a tak nemá smysl ztrácet čas pouhým sezením v lavici s nulovým pokrokem. Také je, podle nás, důležité zjišťovat názory studentů přímo, protože výuka a její forma ovlivňuje nejvíce právě je a je zásadní, aby jim dávala smysl. Přestože studentů, kteří odpověděli, bylo pouze 58, výsledky i od této menšiny o něčem vypovídají. Bylo by, podle nás, dobré zkusit se více zaměřit na názory a spokojenost dalších

studentů. Navazující výzkum by mohl odkrýt mnohem více a tím pádem by mohl vést ke zlepšení spokojenosti studentů.

V našem výzkumu jsme použily kvantitativních metod a to primárně strukturovaného dotazníku, který jsme vytvořily a konzultovaly s několika učiteli. Dále jsme vyhledávaly a analyzovaly informace z veřejných zdrojů, zápisů ze schůzí Akademického senátu a Kolegia děkana, webových stránek Univerzity Pardubice a STAGu. Některé informace, třeba jako počet studentů a studentek na FF nám poskytlo studijní oddělení FF.

Etická rizika

Uvědomujeme si rizika, která by mohla hrozit našim informantům, například omezení výkonu práce. Proto jsme se rozhodly veškeré účastníky tohoto výzkumu z etických důvodů ponechat v anonymitě včetně těch, kteří nám během tvorby dotazníku poskytovali zpětnou vazbu, ale i přes to jim patří velké díky.

Aktuální situace na Fakultě filozofické Univerzity Pardubice

Studenti si sem tam stěžují, že hodiny některých jazyků neprobíhají, hodiny některých jazyků probíhají, ale nejsou s nimi spokojeni. Ze zpráv z Akademického senátu a Kolegia děkana vyplývá, že fakulta nemá dostatek financí pro výuku a způsob jakým chce ušetřit je snížení akreditací jednotlivých stupňů studia.

Metodologie

Jelikož se tento výzkum zaměřuje na výuku cizích jazyků na FF UPCE, je pro nás důležité zjistit jaký studijní program student/ka studuje, jaké jazyky studuje a jak hodiny jako takové probíhají. To je důležitý prvek, protože když víme jak hodiny probíhají, můžeme zjistit zda je s takovou podobou student/ka spokojen/a, popř. proč je a proč není. Rozhodly jsme se pracovat pomocí strukturovaného dotazníku, který by se na tyto informace studenta/studentky ptal. Některé informace jsme mohly zjistit díky samotnému SP⁴, který student/ka má a tak nám odpadlo několik zbytečných otázek, které by studenta zatěžovaly a mohly by pro něj být matoucí.

Dotazník byl plně anonymní a rozdělily jsme ho na 7 sekcí:

1. Informace o studentovi/studentce (jeho/její SP)
2. Výuka povinných (A) jazyků a průběh výuky
3. Výuka povinně volitelných (B) jazyků a průběh výuky
4. Výuka volitelných (C) jazyků a průběh výuky
5. Obecná spokojenost s výukou a další podstatné informace jako nemožnost zapsat si povinný/povinně volitelný jazyk apod.
6. Doptávání se na to, co studentovi/studentce chybí
7. Na konci dotazníku mohl student/ka zmínit cokoli, co chce sdílet

Během tvorby dotazníku, který měl zjistit zda a jak jsou studenti FF UPCE spokojeni s kvalitou výuky cizích jazyků, pro nás bylo důležité definovat si spokojenost, protože ta může pro každého studenta a studentku znamenat něco jiného. Někdo může být spokojen s výukou, která probíhá pouhých dvacet minut místo hodiny a půl, kde se vysvětlují pouhé nejasnosti v domácích úkolech, někdo může být spokojen spíše s výukou, která trvá hodinu a půl a je více interaktivní. Proto jsme se zajímaly též o průběh výuky v otázce ohledně probíhajících hodin a tam vypsaly několik aspektů výuky (ve formě tvrzení) jako konverzace, poslech, čtení textu, psaní, délka hodin apod. Poslední z tvrzení se studenta táže, zda je s takovým průběhem výuky spokojený. Na tuto sekci jsme použily postojové škály (rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, tak napůl, spíše nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím).

Hodnocení výuky tímto způsobem bylo možné ve třech sekcích dotazníku u každého jazyka, který student má - sekce povinné jazyky, povinně volitelné jazyky a volitelné jazyky. **Další postojové škály se nacházely v předposlední části dotazníku, která se zaměřovala na obecnou spokojenost s výukou:**

⁴ SP = studijní program (obor)

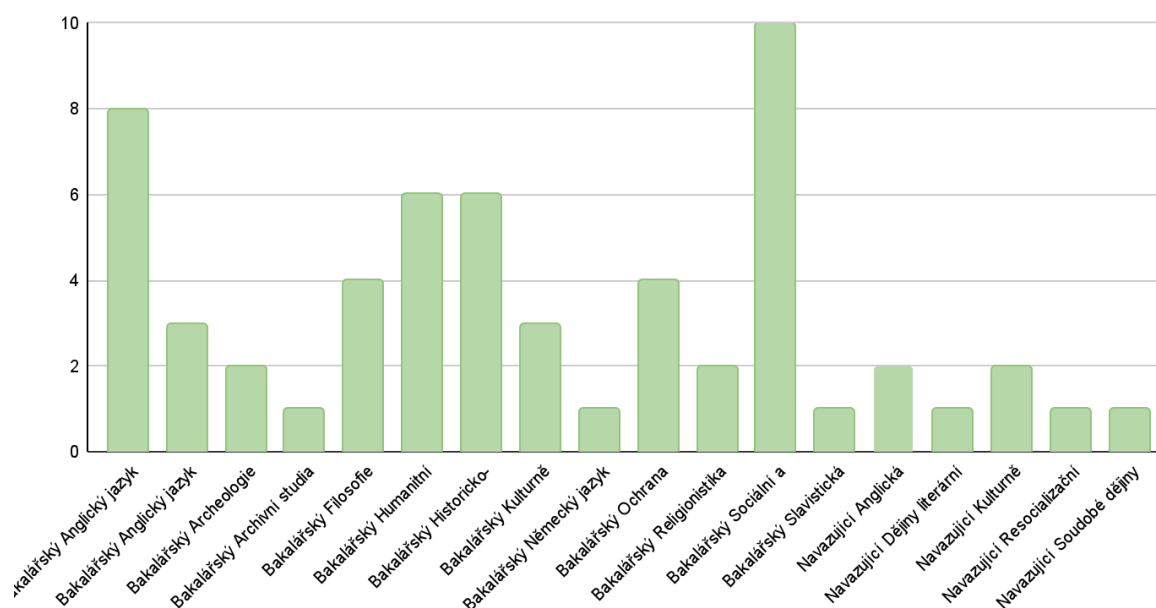
- Zda mají studenti pocit, že je výuka jazyků na FF obohacila
- Zda jsou studenti spokojeni s nabídkou jazyků
- Zda jsou studenti spokojeni s nabízenou úrovní jazyků
- Zda si studenti myslí, že povinné a povinně volitelné jazyky v rámci jejich SP jsou potřebné/vhodné k jejich studiu

Výsledky dotazníkového šetření

1. sekce - Informace o studentovi/studentce

Nejvíce studentů a studentek odpovědělo z oborů Bakalářský Sociální a kulturní antropologie (10), Bakalářský Anglický jazyk pro odbornou praxi (8), Bakalářský Humanitní studia (6) a Bakalářský Historicko-literární studia (6). Odpovědělo i několik studentů a studentek z oborů navazujících. Přesné počty respondentů u jednotlivých SP viz. následující graf.

Obory respondentů

Obrázek č. 1

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

2. sekce - Výuky povinných (A) jazyků a průběh výuky

V této sekci jsme se dotazovaly studentů, jaký povinný jazyk (A) studují a jak ho hodnotí.

Z 58 respondentů hodnotilo v této sekci výuku povinných (A) jazyků 44 studentů.

Z povinných jazyků (A) u respondentů nejvíce převládá Anglický jazyk – CEFR B2 (18) a CEFR B+ (12). Dále potom Anglický jazyk CEFR C1 (2), Romština pro antropology I (4), Romština pro antropology II (1) a 14 respondentů vybralo, že nemá povinný (A) jazyk.

Dále jsme studentům nabídly hodnocení jednotlivých předmětů dle různých kritérií jako například: Zda výuka předmětu probíhala prezenčně anebo zda jsou hodiny pro studenty přínosné. Z těch nejdůležitějších otázek jsme se dozvěděly hlavně, že většina předmětů probíhá prezenční formou, a že studenti si chválí to, že hodiny končí tak, jak by měly a většině studentů výuka vyhovuje taková jaká je. Naopak jsme se dozvěděly, že studentům vadí, že nepochopená látka je málo probírána v hodinách.

3. sekce - Výuka povinně volitelných (B) jazyků a průběh výuky

V této sekci jako v té předchozí jsme se dotazovaly studentů, jaký povinně volitelný předmět studují. Z 58 respondentů hodnotilo v této sekci výuku povinně volitelných (B) jazyků 22 studentů. U respondentů, kteří mají povinně volitelný (B) jazyk převládá hlavně Anglický jazyk – CEFR B2 (5), Anglický jazyk – CEFR B2+ (1), Francouzský jazyk – CEFR B1 (1), Německý jazyk CEFR A2 (5), Německý jazyk CEFR B1 (1), Španělský jazyk – CEFR B1 (1) a Ruský jazyk CEFR B1 (2). Co se hodnocení týče, tak studenti opět hodnotily styl výuky, jak jim výuka vyhovuje a například jestli v hodinách trénují porozumění poslechu nebo textu. Z výsledků jsme se dozvěděly, že studenti jsou s výukou povinně volitelných jazyků (B) převážně spokojeni a hodiny jsou pro ně přínosné. Negativní hodnocení se ukázalo jako u povinného jazyka (A) u stejných sekcí. Například až 45,5% dotazovaných v hodinách netrénuje porozumění poslechu a 36,4% studentů nekonzultuje látku, které nerozumí.

4. sekce - Výuky volitelných (C) jazyků a průběh výuky

Z 58 respondentů hodnotilo v této sekci výuku volitelných (C) jazyků 17 studentů. Jazyky, které respondenti v této sekci hodnotili, byly Anglický jazyk – CEFR B1+ (2 respondenti), Anglická konverzace – CEFR B2 (1 respondent), Francouzský jazyk – CEFR A1- (3 respondenti), Francouzský jazyk – CEFR A2 (1 respondent), Německý jazyk – CEFR A2 (1 respondent), Německá konverzace A2+ (1 respondent), Španělský jazyk – CEFR A1 (2 respondenti), Španělský jazyk – CEFR B1 (1 respondent), Ruský jazyk CEFR A1- (2 respondenti), Ruský jazyk CEFR B1 (1 respondent), Latina I (2 respondenti). Hodnocení výuky u volitelného jazyka (C) bylo celkem jednoznačné, protože odpovídalo pouze 17 studentů. Drtivá většina studentů je s výukou spokojena (76,5%). Všechny získané odpovědi byly celkem jednoznačné, ať už na stranu pozitiv a nebo na stranu negativ. Ale například v otázce „Výuka probíhá primárně formou zadávání domácích úkolů a jejich opravou na hodině“ jsou výsledky velmi rozdílné. 17,6% dotazovaných souhlasilo s tvrzením, 17,6% dotazovaných spíše souhlasí, 17,6% dotazovaných odpovědělo „tak napůl“, 11,8% odpovědělo „spíše nesouhlasím“ a většina 35,3% zodpověděla „nesouhlasím“

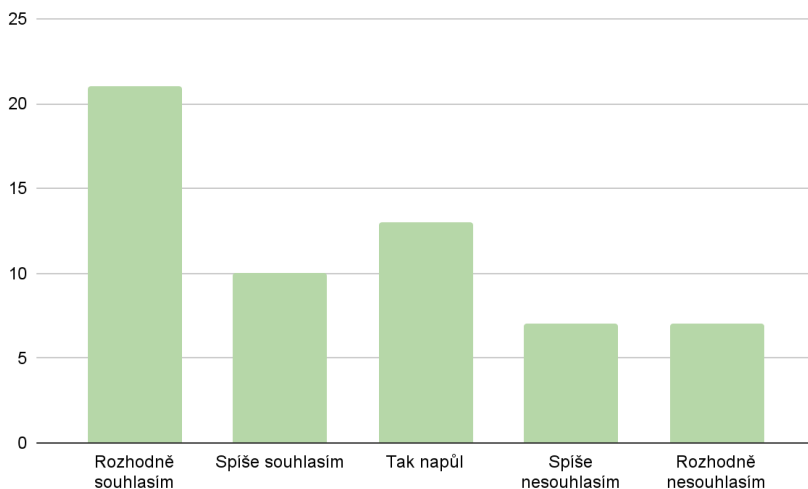
5. sekce - Obecná spokojenost s výukou

V této sekci jsme zjišťovaly další podstatné informace ohledně obecné spokojenosti s výukou cizích jazyků. **Postojové škály**, stejně jako v předchozích třech částech dotazníku, se nacházely i zde v první otázce⁵ a tvrzení se zaměřovala na obecnou spokojenost s výukou. Zajímalo nás například, zda mají studenti FF UPCE pocit, že je výuka cizích jazyků na univerzitě obohatila nebo zda jsou spokojeni s nabídkou jazyků a nabízenou úrovní jazyků. Respondent měl možnost vybrat “rozhodně souhlasím - spíše souhlasím - tak napůl - spíše nesouhlasím - rozhodně nesouhlasím”.

⁵ dotazník, otázka č. 28

Výuka jazyků na FF mě obohatila

Tvrzení č. 1

Obrázek č.2

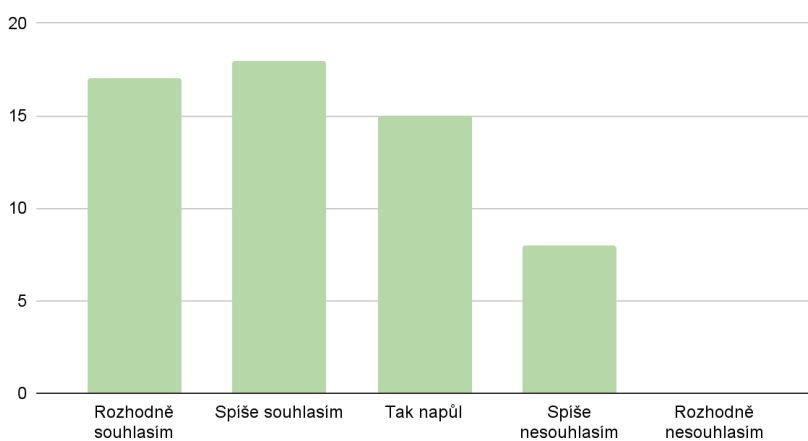
Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

Procentuálně

- má 36,2 % respondentů pocit, že je výuka rozhodně obohatila
- má 17,2 % respondentů pocit, že je výuka spíše obohatila
- tak napůl, tedy ani to, ani to, odpovědělo 22,4 % respondentů
- má 12,1 % respondentů pocit, že je výuka spíše neobohatila
- má 12,1 % respondentů pocit, že je výuka rozhodně neobohatila

Tvrzení č. 2

Jsem spokojena s nabídkou jazyků

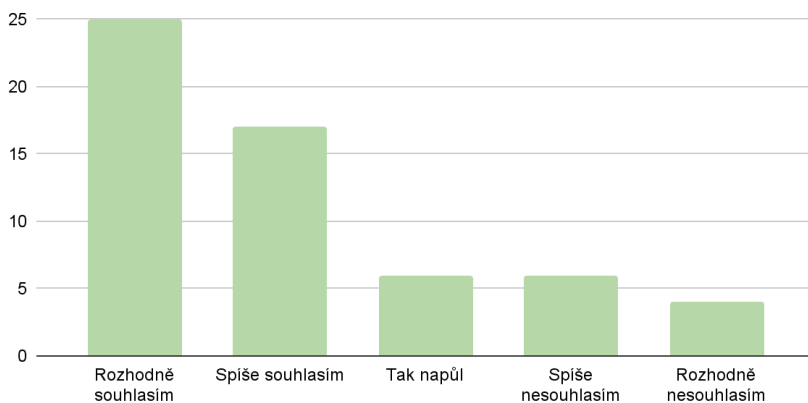

Obrázek č.3

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

Tvrzení č. 3

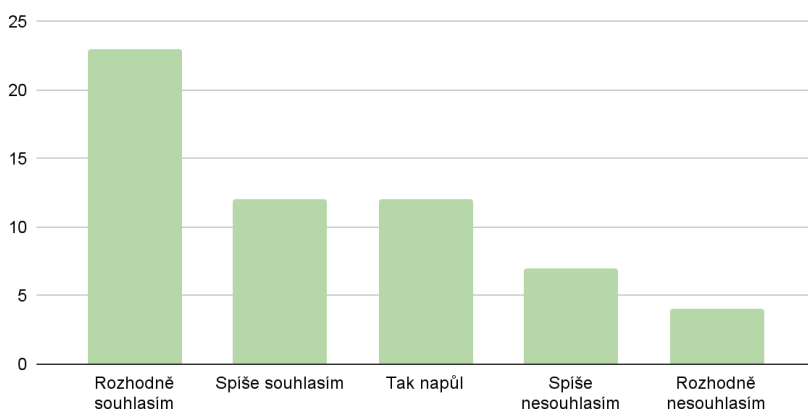
Jsem spokojena s nabízenou úrovní jazyků (úrovněmi jsou myšleny úrovně typu A1, A2..)

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

Tvrzení č. 4

Myslím si, že jazykové kurzy, které musíme absolvovat jako povinné nebo povinně-volitelné, jsou potřebné/vhodné k mému studiu

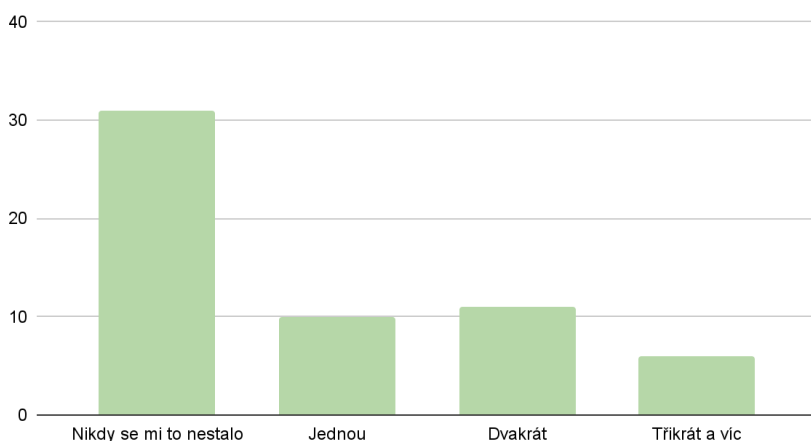

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

V další otázce⁶ jsme se ptaly, zda se dotazované osobě někdy stalo, že si chtěl/a zapsat nějaký existující jazyk, ale nebylo to možné, tzn. neměl vypsáný rozvrh.

⁶ dotazník, otázka č. 29

Nemožnost zapsat si existující jazyky

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

Procentuálně se 53,4 % respondentů nikdy nestalo, že by si chtěli zapsat existující jazyk, ale nešlo jim to (tzn. neměl vypsáný rozvrh). Naopak 46,6 % respondentů se to stalo alespoň jednou.

Další otázka⁷ byla doplňující a navazovala na otázku předchozí. Chtěly jsme díky ní zjistit jaké jazyky a na jaké úrovni nebylo možné si zapsat, pokud se o to student/ka snažil/a. Mezi jazyky byly (přepis z výsledků dotazníku):

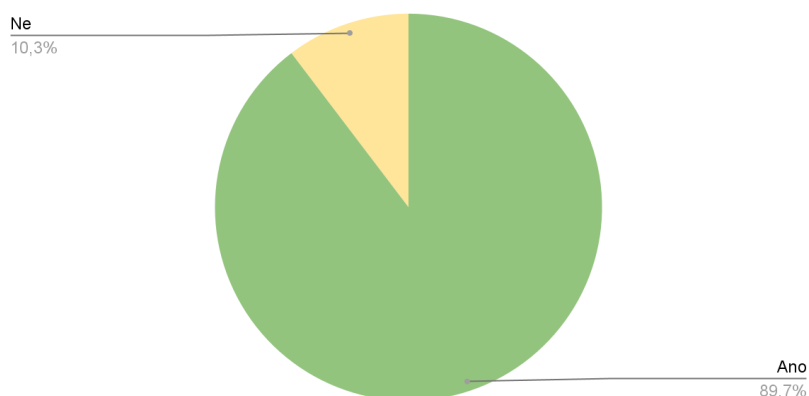
- *Německý jazyk A1-*
- *Německý jazyk A2*
- *Zapsat sel, ale bohužel nebyly vyučovací hodiny.*
- *Bylo mnohem více úrovní ruštiny, které se za 4 semestry nedají stihnou, proto jsem musela několik úrovní přeskočit.*
- *ruština na úrovni A1-, Latina II, francouzština A1-*
- *Norský jazyk - A0-A1*
- *Němčina pro historiky, A1*
- *Ruský jazyk A1*
- *Francouzština a většinou vyšší úrovně, řekla bych B1 a víc.*
- *Byl to polský jazyk na spíše začátečnické úrovni.*
- *Ruština A2 Španělština A0*
- *Chorvatština (B1, případně B2)*
- *Španělština A0*
- *Italský jazyk Portugalský jazyk*

⁷ dotazník, otázka č. 30

- *Vždy šlo o francouzštinu, která se pět let nazpět na úrovni A1M otevírala pouze v ZS a vždy se překrývala v povinnými předměty.*
- *Francouzský jazyk A1-, Francouzský jazyk A1,*

Z těchto výsledků hodnotíme, že respondenti měli zájem o nižší úrovně již existujících jazyků na UPCE, ale nebylo možné si je zapsat. Na důležitost nižších úrovní se studentů doptávala poslední otázka⁸ této sekce.

Je pro tebe důležité mít možnost vyzkoušet si cizí jazyky od naprosto začátečnické úrovně (A0)?

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

Dle výsledků v grafu lze vidět, že drtivá většina studentů (52 respondentů) vnímá jako důležité mít možnost vyzkoušet si cizí jazyky od začátečnické úrovně, tedy ještě menší než A1, jako naprostý začátečník na úrovni A0, pokud se chtějí učit nový cizí jazyk. Pár z respondentů napsalo též důvody, proč je to pro ně důležité. Níže sdílíme přepis odpovědí:

- *Určitě Ano ... je zde nabídka mnoha jazyků, které mě zajímají, ale nikdy jsem neměla možnost se je učit*
- *Ano, na A1 bych si netroufl jít*
- *Určitě ano! Jazyk běžně nepoužívám, proto mi vyhovuje, že mám možnost si připomenout některé věci na nižších úrovních, než ze které pak plním potřebné zkoušky.*
- *Určitě, ne všechny jazyky se na střední škole vyučují.*
- *Ano, pokud nemám žádný základ, tak je to určitě potřeba. Pokud to však bude mít nějaký smysl a ty hodiny budou přínosné.*
- *Ano, často nemám vhodné materiály se jazyk začít učit úplně sám*
- *Pokud bych měla zájem o některý jazyk, který jsem doposud nestudovala, tak určitě.*

⁸ dotazník, otázka č. 31

- *Ano, i jazyky, které už jsem se dříve učila, si raději projdu od začátku, abych si zvykla na vyučovacího a upevnila základy.*
- *Ano! Někteří cizí jazyk vynechali a někteří, ačkoliv ho měli, z něj neumí nic. Určitě by to ocenili další studenti.*
- *Ano, myslím, že začínat od úplných základů je pro mne a spoustu dalších lidí přínosné.*
- *Ano, rozhodně! Pokud chci studovat nějaký jazyk, chci mít možnost studovat jej od základů, možnost zapsat si nějaký jazyk od úrovně A2/B1 a základy si dostudovat po večerech doma mne opravdu nechává chladnou.*
- *Ano, ale není to tak, i když je úroveň A1-, počítá se se základy*
- *Bylo by to zajímavé v případě, že by na celkovou přípravu do školy zbývalo více času.*
- *Rozhodně. Třeba španělština s paní doktorkou Cůlkovou je toho dobrý příklad. Možnost naučit se na univerzitě nový jazyk je podle mě esenciální*

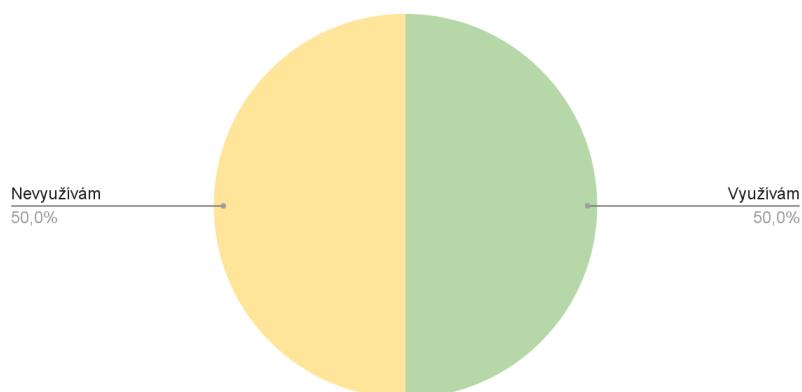
Z odpovědí vyplývá, že pokud má student chuť naučit se nový jazyk nebo ho vyzkoušet, je pro něj důležité mít možnost zapsat si úroveň A0.

6. sekce - Doptávání se na to, co studentovi/studentce chybí

V této sekci pro nás bylo zásadní zjistit, co studentům na FF UPCE chybí (samozřejmě pokud se to týká výuky cizích jazyků).

V první otázce⁹ této sekce jsme se studentů ptaly, zda využívají i jiných možností studia cizích jazyků mimo UPCE, aby splnili požadovanou úroveň jazyka. Jako příklad bylo uvedeno soukromé doučování, komerční kurzy a samostudium.

Využíváš i další možnosti studia jazyků mimo FF UPCE, abys splnil/a požadovanou úroveň jazyka? (např. soukromé

Zdroj: Vlastní zpracování grafu na základě dat získaných dotazníkovým šetřením

⁹ dotazník, otázka č. 32

Přesně polovina respondentů (29) možnosti studia cizích jazyků mimo UPCE, aby splnili požadovanou úroveň jazyka, využívá, polovina respondentů (29) možnosti nevyužívá. Bylo by zajímavé sledovat odpovědi na tuto otázku, kdyby na otázku zodpovědělo více studentů z fakulty.

Jazyky, které UPCE nenabízí, ale studenti by o ně zájem měli¹⁰ jsou následující. Pokud v závorce není uvedeno jinak, jazyk napsal pouze jeden respondent.

- švédština (3)
- dánština (2)
- finština
- norština
- japonština (6)
- korejština (3)
- čínština (4)
- mongolština
- arabština (2)
- turečtina
- polština
- chorvatština
- italština (4)
- portugalská (2)
- esperanto

Z výsledků můžeme vyčíst, že největší zájem by byl o asijské jazyky, zejména o japonštinu. Skandinávské jazyky obecně byly zmíněny dvakrát, někdo je i vypsál. Na stejném místě vedle čínštiny stojí též italština, o kterou by několik lidí mělo zájem. Na požadované úrovni jazyků se ptala další otázka¹¹. Nejčastěji by respondenti měli zájem o začátečnické úrovni, tzn. A0, A1, ale někteří by ocenili též provedení všemi úrovněmi daného jazyka, tzn. A0-C1.

Též jsme se ptaly na chybějící úroveň již existujících jazyků¹². Z většiny byli respondenti spokojeni (46 respondentů), zbytek (12) spokojen není. Důvod jejich odpovědi a úrovně již vyučovaných jazyků, které jim chybí, jsou přepsány níže:

- *B1 v podstatě u všech. Všichni s kým jsem mluvil ohledně tohoto problému si zapsali jazyk, ale nevyučoval se. Kamarádka kvůli tomu přišla o stipendium. V naší třídě jsme všichni dělali zkoušky z povinně volitelných jazyků bez přípravy a bez hodin.*
- *Opravdové základy A1-*
- *Aj úrovně C.*
- *Španělština C1, ruština C1 a francouzština C1*
- *Německý jazyk A0*
- *B1, B2*
- *C1 - rodilý mluvčí.*

¹⁰ dotazník, otázka č. 33

¹¹ dotazník, otázka č. 34

¹² dotazník, otázka č. 35

- *Mně osobně ne. Ale na hodinách AJ B1 je se mnou pár studentů, kteří tuto úroveň nezvládají. Takže by možná nebylo od věci slabším studentům nabídnout možnost nižší úrovně angličtiny (třeba i jako volitelný předmět). Otázkou je, zda to má v dnešní době smysl, když většina lidí anglický jazyk na úroveň B1 zvládá.*
- *Je škoda, že už u nás FRJ neučí paní Jana, jeden vyučující nemůže pokrýt všechny úrovně a ideálně větší škálu časů, aby se to studentům nekrylo s povinnými předměty.*
- *U Nj pro historiky mi chybí možnost A0 - je tu několik z nás, kdo němčinu za celý život neměl. Samozřejmě mají online kurzy, doučování apod, ale tato uroveň mi zde chybí*

Jeden respondent dokonce zmínil, že je podle něj úrovní zbytečně moc. Z výše přepsaných odpovědí (a odpovědí na předchozí otázky, zejména otázka č. 31) můžeme vyčíst, že i když si někdo zapíše úroveň A1- (můžeme chápat i jako A0), počítá se už s tím, že student má nějaké základy, což může i nemusí být pravda. Též si jeden respondent stěžoval, že v jeho třídě všichni dělali zkoušky z povinně volitelných jazyků bez přípravy a hodin a jeho kamarádka díky tomu přišla o stipendium.

Poslední otázka¹³ se zaměřovala na nenaplněná očekávání studentů. Měli prostor zodpovědět, zda je něco, co od výuky cizích jazyků na UPCE očekávali, ale jsou zklamaní a pokud ano, tak co to bylo.

Přepis odpovědí je níže a nenaplněná očekávání mělo 30 respondentů, 28 respondentů bylo spokojeno nebo, jejich slovy, neočekávali nic.

- *Ano Anglický jazyk a to, v tom že mě to nic nedalo, jelikož mě ten daný vyučující odradil svým chováním k jazyku a to Anglickým jazykem mluvím strašně ráda a běžně ve svém životě.*
- *Orientace na gramatiku namísto reálného užívání*
- *Kvalitnější zainteresování studentů v hodině, výklad gramatiky*
- *Více cvičení, a trochu pomalejší, učíme se učebnice a nic víc, proto to nejde normálně*
- *Čekala jsem, že vyuka bude více zaměřena na konverzaci. Bohužel se zejména v hodinách angličtiny probírá v podstatě jenom gramatika*
- *špatná výuka anglického jazyka. nic neděláme na hodinách jenom máme domácí úkol*
- *Jen ty chybějící hodiny němčiny na úrovni A2, ale zkoušku jsme i tak zvládli, takže to není až takový problém. Ovšem to je čistě můj pohled, pro některé může být tato forma výuky naprosto nedostatečná.*
- *Během studia se mi angličtina naopak více zhoršila. Výuka je obecně až zbytečně zaměřená na lingvistiku a teorii - toto pak přechází až do takových absurdit, kdy se z učebnice učíme jak mluvit namísto toho abychom vedli opravdovou konverzaci a jazyk použili v praxi. Neustálé "učebnicové omílání" gramatiky pak upozaduje další důležité prvky jazyka jako jsou: psaný projev (což by se hodilo, vzhledem k tomu, že jsou absolvenční práce psány povinně v anglickém jazyce), poslech nebo konverzace. Naopak dobře vykrytá je kulturní část, která je také neodbytnou součástí každého jazyka. Díky zastaralému systému učení se tak nezdá stává, že studenti ukončující studium daný jazyk neovládají. Konkrétně v mém případě se propadám hanbou, když se mě v soukromém životě někdo zeptá na to, co studuji (nedej bože, když je tato otázka z úst rodilého mluvčího - to je mi pak stydno za to, že studuji 4 roky a neumím se pomalu ani představit). Nemluvě pak o studentech, kteří opustí studium před koncem (nebo jsou k tomu nedobrovolně donuceni skrz nesplněný navazující předmět) například proto, že nedali zkoušku z anglické konverzace (předmět JAC) - sám sebe se táži,*

¹³ dotazník, otázka č. 36

jak mohou studenti dát podobnou zkoušku, když na ní nejsou univerzitou připravováni (sám jsem si platil drahé soukromé hodiny s rodilým mluvčím, který tak musel suplovat povinnosti školy). Další věci jsou pak Erasmů a jiné studentské pobyty - v rámci Anglického jazyka jsou tyto pobyty naprosto nedostačující. Těžko si pak představit, že se student pojedje zlepšit v angličtině do Německa, Francie nebo třeba Itálie. Obzvláště pak u takového světového jazyka jako je angličtina bych očekával, že možnost studia/pobytu v anglicky mluvící zemi bude samozřejmostí. Jedinou výjimkou je nabízená stáž na konzulátu v Manchesteru pro jednoho vybraného studenta - chtělo by to ale více podobných stáží, aby měla většina studentů možnost svoje studium upotřebit. Jeden je opravdu málo. O informovanosti studentů o podobných stážích a Erasmů pak raději úplně pomlčím.

- *Rozvoj konverzace v cizím jazyce*
- *Chybělo mi čtení s porozuměním a procvičování psaní v cizím jazyce.*
- *Nebylo špatné studenty seznámit s odbornými texty (mám na mysli AJ) - jak je v psát/číst. Myslím si, že by to bylo přínosné vzhledem k tomu, že na navazujícím studiu musíme absolvovat další (tzn. ne jen lekce jazyka) předměty vyučované v anglickém jazyce.*
- *Prezenční výuka během níž se trénuje poslech, práce s textem a dialog.*
- *Že mě obohatí o slovní zásobu, když se jedná o cizí jazyk pro historiky.*
- *Jsem velice zklamaná z přístupu vyučující ke studentům. V životě bych neřekla, že ve 20ti letech zažiju neprofesionální a až posměšné připomínky učitelky na studenty. Spousta kolegů na vyučování nechodí z důvodu špatné atmosféry.*
- *Opravdu jsem čekala, že budu mít kam růst, ale nestalo se. Buď nebyla má úroveň otevřená (dokonce se mi stalo, že jsme byly zapsané 2, ale předmět nám neotevřeli, i když nebylo nikde uvedené minimum přihlášených studentů), nebo se mi velmi často kryla s povinným předmětem.*
- *Konverzace s rodilým mluvčím. Neměl jsem zatím příležitost si s žádným popovídat.*
- *Očekávala jsem, že i nízké úrovně jazyka (A1-) budou mít výuku, bohužel ale nemají, musím se to naučit sama a pokusit se o složení zkoušky, aniž bych věděla, co se mám vlastně pořádně naučit a jak.*
- *Vyšší hodinová dotace.*
- *Více cvičení a konverzace v hodinách*
- *Konverzace, využívání technologií ve výuce jazyků, více interaktivity*
- *Mrzí mne přístup FF Upce a našeho studijního oddělení k výuce konkrétně francouzského jazyka (žádný jiný jsem nestudovala, nemohu tak hodnotit). Cizí jazyky mi přijdou u nás na fakultě přehlížené a nedocenené, přitom se jedná snad o jediné do budoucna použitelné předměty, které nám fakulta je schopna nabídnout.*
- *Čekala jsem více možností ke konverzaci např. španělská konverzace apod.*
- *Co se týká výuky na KAA (kurzy JAC B2 - C1), tak jsem čekal víc koncerzačních lekcí s dozorem rodilých mluvčích nebo vylučujících, kteří pobývali delší dobu v anglicky mluvících zemích.*
- *Úroveň neodpovídají dosažené úrovni. Když zde složím ANJ C1 opravdu neznamena, že mám ANJ na dané úrovni, výstupy jsou prováděny v testech, které lze obejít. Pokud nejsem ANJ obor, nevidím úplně potřebnost skládat povinně úroveň C1, která ve skutečnosti není C1.*
- *Ze budeme více mluvit a učit se to, co bude na zkoušce. To, co probíráme v hodinách, nebo máme zadáno na vypracování doma se absolutně nerovná úrovni zkoušky. Dost často jsou na zkoušce věci, které s námi vyučující nijak neprobere.*
- *výuka ruského jazyka A0 samostudiem. přijde mi to odfláknuté*
- *Z hlediska "jazyka pro historiky" jsem očekávala zaměření na problematiku odborného jazyka, rozhodně více konverzace a samostatného tvoření textů v protikladu k současnému*

stále dokola opakovanému kolotoči gramatiky a slovní zásoby, což samostatnost v jazyce rozhodně netvoří.

- *Od povinné angličtiny B2 jsem čekala mnohem více, troufám si říci, že mi nepředala vůbec nic. Možná je na to malý časový prostor, nevím. Obecně jsem ale zklamaná byla. Výuka byla spíše formou - naučte se to ke zkoušce, ne do života.*
- *To, že se budou vyučovat. Šel jsem na vysokou s cílem doučit se francouzsky a začít španělštinu. Nicméně po konfrontaci s nefungujícím systémem jsem se nechal odradit a upřímně doufám, že s tím nikdo nebude mít podobné problémy*

Z těchto výsledků můžeme vyvodit, že nejčastější očekávání respondenti měli na reálné používání jazyka, což vedlo ke zklamání vzhledem k podobě výuky, které občas nereflektuje jejich potřeby. Také nefunkční systém (jazyky se nevypisují/když se vypíšou, tak se nevyučují), který by budoucím studentům už přáli lepší.

7. sekce - Na konci dotazníku mohl student/ka zmínit cokoli, co chce sdílet¹⁴

Přepis odpovědí ve kterých studenti zmiňují věci pro ně důležité a třeba chybějící na UPCE je k přečtení níže. Co odrážka, to student/ka.

- *Významným problémem je nedostatek předmětů a jejich kapacit - systém "kdo dřív přijde, ten má nárok na dobré vzdělání" je zkrátka nefér a mnohdy jsou tak studenti při zápisu na předměty vyselektováni nefungujícím internetem, případně dvou sekundovým zpožděním v načtení stránky. Nezřídka se tak stává, že aby se student dostal na nějaký zajímavý předmět, musí už 5 minut dopředu neustále obnovovat STAG, aby byl schopen se na daný předmět vůbec dostat. Tím navazuji na další problém a to předměty, jejichž hlavní náplní je vyplnit obor. Je tedy úplně normální, že ve třetím ročníku AJOP máte zapsáno 80% předmětů, které nemají s vaším oborem nic společného (asi jen proto, abyste měli dostatek kreditů) - mluvím konkrétně o předmětech ala marketing, základy práva, územní správa, apod. které nemají s angličtinou nic společného a dokonce s ní ani nejsou kontrastovány. Přesto v předmětech pro třetí ročník převládají nad "oborovými" předměty. Osobně bych tedy vedení doporučil soustředit se na opravu výuky/systému a doplnění těch předmětů, které jsou nutné/žádoucí k danému oboru, aby nedocházelo k tomu, že: 1) budou hodiny ve třetím ročníku slepeny z náhodných předmětů (jen za účelem získání potřebného množství kreditů), 2) že bude nedostatek slušných předmětů/kapacit pro VŠECHNY studenty. Dále by stálo za to SJEDNOTIT ONLINE SYSTÉM - hledat si potřebné informace nebo materiály na Mahaře, Moodle, Stagu, webu školy, webu fakulty, FB školy, FB fakulty, emailu, Intranetu a MS Teams je fakt na oprátku. Obzvláště v době covidu bylo odevzdávání úkolů (a jejich hledání) až nadlidským úkolem. Osobně bych nařídil všem vyučujícím, používat pouze Moodle - ten systém je opravdu intuitivní, pěkný, přehledný a se spoustou možností (třeba tvorba krátkých časovaných ABCD testů). Další volitelné jazyky bych řešil až jako úplně poslední, už tak je ten systém opravdu roztržštěný a ničemu se nedostává pořádná péče (snad asi až na chemiky..)*
- *AJ: Jak už bylo zmíněno: myslím si, že u AJ (kde to úroveň umožňuje) by bylo užitečné do výuky přidat nějaké "tipy" na to, jak psát odborné texty a jak s nimi pracovat. Méně klást důraz na vyplňování gramatických cvičení a víc se zaměřit na to, jak s angličtinou*

¹⁴ dotazník, otázka č. 37

pracovat tak, aby mi byla přínosem při studiu. NJ: Nebylo by lepší, kdyby se studenti historie věnovali práci s reálnými německými texty? Tím mám na mysli zkusit si přečíst/přepsat/přeložit opravdu text např. z 18. stol. v němčině (i v dobovém písmu). Tzn. učit studenty pracovat s reálnými texty a historickou němčinou --> "upozadit" výuku klasických témat "do života" a gramatiky. Za sebe můžu říct, že němčinu umím tak max. na úrovni B1 a při překladech a čtení historických textů mi látka probíraná na hodinách byla téměř k ničemu. (Ale chápu že v tomto případě může nastat problém s tím, že učitel sám paleografii neovládá, takže by to bylo složité i pro něj.)

- *Osobně považuji za nešťastné, vyžadovat (v rámci A a B předmětů) povinný jazyk, který je zakončen zkouškou z dané úrovně, aniž by se onen jazyk vyučoval. Někteří jsme je splnili. Neumím si ovšem představit, že by se z takového přístupu měla stát norma, s níž by se měli potýkat budoucí studenti.*
- *Určitě bych uvítala pár hodin s rodilým mluvčím. Nepřijde mi správné tisknout na každou hodinu 10 a více papírů, které se ani nestihnou využít. Takže povolení mít věci v elektronické podobě mi přijde jako skvělý nápad. Zároveň bych uvítala vřelejší a profesionálnější přístup učitelky anglického jazyka ke kolegům. Je smutné poslouchat kolegy, co jsou až smutní z předmětu na univerzitě, kam člověk chodí hlavně kvůli sobě.*
- *Větší zpětná vazba v případě, že udělám chybu když mluvím, málokterý učitel mě opraví. Ale to je čistě jen můj osobní pohled na věc. Jinak se mi výuka na UPCE líbí a nic bych neměnil.*
- *rozhodně bych preferovala více komunikace, procvičování mluvení. Osobně se velmi stydím, sama se k mluvení v cizím jazyce nedonutím, ale o hodinách ho příliš není, poté mám problém se zlepšit a udělat zkoušky, které obsahují konverzaci. Také bych se chtěla naučit polsky, ale po oba dva semestry bylo napsáno, že předmět nemá vypsany rozvrh, takže k tomu nedošlo.*
- *Myslím, že snižování úrovně jazyků není dobrý nápad. Z toho důvodu že už tak je elmi často nízká úroveň cizího jazyka hned na základních školách.*
- *Nelíbí se mi zkonstatělost výuky jazyků. Jede se jen podle papírů, které jsou x let staré a často nedávají ani smysl. Nejsou využívány technologie a už vůbec neexistuje "škola hrou", což je u jazyků velmi důležité. S jazyky jsem měla vždy problém, ale právě z důvodu způsobu jejich výuky, ten mi dokázal otrávit jazyk jako takový. Čekala jsem, že na VŠ se mi to již nemůže stát, ale to jsem se mylila.*
- *Byla bych ráda, kdyby se na UPCE více propagovaly jazyky, spousta věcí je pro studenty neznámá, navíc bych uvítala hodiny konverzace v různých jazycích.*
- *Klidně bych přidala jako povinnou konverzaci, poněvadž si myslím, že ta bude studentům daleko více k užitku. Zaměřit se u jazyků na větší praktičnost... je super, že budete umět všechny časy, ale pokud se budete bát mluvit je vám CI na dvě věci.*
- *V hodinách anglictiny bychom se spoluzaky ocenili více konverzaci, protože se na ustni neda pripravit jinak, nez mluvenim. Dale aby ucitele nedelali tak jednoduche handouty na hodinach, ktere u zkousky stejne nevyuzijeme, protoze se zkouska sklada z daleko obsahlejsich a problematictejsich temat, nez mame zadavano v prubehu roku.*
- *Myslím, že se to hodně liší dle učitelů, AJ B1 jsem napoprvé s dobrou přípravou z hodiny udělala za A, B2 se špatnou přípravou (jiný učitel) v hodině jsem napoprvé neudělala. Preferuji formu prezenční výuky, kdy učitel vysvětluje gramatiku, dbá na komunikaci v jazyce a dává nám podklady nebo rady, z čeho se učit.*
- *Největší handicap vidím u spolužáků, kteří se "stydí mluvit"/nechtějí konverzovat v angličtině, přitom je to klíčová dovednost jazyka. Mnohem důležitější než přesnost ve*

vyjadřování je schopnost opisu...

- *Vedení katedry propaguje úroveň výuky jazyků jako perfektní, i přes naše časté připomínky a tvoří tak falešnou reklamu stejně jako většina plakátů na toto téma. Požadovat po studentech povinně jazyk, který se nevyučuje mi přijde absurdní a nespravedlivé.*

Poslední informace, které nám naši respondenti poskytli je nespokojenost s možností jazyky si vůbec zapsat. Podle jednoho respondenta je to nastavené, jeho slovy, jako *“kdo dřív přijde, ten má nárok na dobré vzdělání, což je zkrátka nefér”*. Studenti tak mohou být vyselektováni třeba jen nefunkčním internetem, ztratí pár vteřin a pokud mají nějaký jazyk jako povinný nebo povinně volitelný, může to pro ně být, zejména v posledním roku studia, problém. Také by podle nich bylo vhodné klást menší důraz na hromady gramatických cvičení a více se zaměřovat na to, aby jim (konkrétně angličtina) jazyk byl více přínosný při studiu. Není podle nich správné tisknout si na každou hodinu několik papírů s gramatickými cvičeními a ještě k tomu povinně. Pokud už musí lekce takto vypadat, ocenili by povolení k tomu nosit si cvičení v elektronické podobě.

Závěr

Obecně respondenti považují za problematické nedostatečné konverzování v cizím jazyce, které je pro ně, podle nich, mnohdy přínosnější než samotné *“biflování gramatiky”*. Styly výuky některých učitelů považují za zastaralé a přehnaně učebnicové a ocenili by větší interaktivitu. Pokud bude mít student znalost v gramatice na úrovni C1, je mu k ničemu, pokud nebude schopen znalosti uvést do praxe.

Důležité pro ně je také mít možnost učit se jazyky od naprosté začátečnické úrovně, pokud se nový jazyk chtějí naučit a hlavně aby probíhala prezenční výuka, nejen vypracovávání úkolů, protože se stává/stávalo i to, že měli studenti povinně volitelný jazyk, který se ve finále nevyučoval a zkoušku měli tedy skládat ze samostatné přípravy. To se stalo i s některými úrovněmi pro naprosté začátečníky, což respondentům připadá, dle jejich slov, *“absurdní”*. Podle studentů je to ale problém učitelů a ne nastavení výuky, tzn s některými učiteli je výuka bezproblémová a přínosná, s některými ne. Pro některé studenty by dle jejich odpovědí bylo vhodné, kdyby univerzita uznávala certifikáty na úroveň cizích jazyků.

Výsledky dotazníkového šetření nejsou jednoznačné a mezi celkovými 58 respondenty byli tací, kteří jsou nadmíru spokojeni s aktuálním průběhem výuky i tací, kteří jsou silně nespokojeni. To je ale i z toho důvodu, že výuky různých jazyků probíhá odlišně. Není možné jednoznačně odpovědět na otázku, zda jsou studenti FF UPCE spokojeni s kvalitou výuky cizích jazyků, protože zkoumaný vzorek (58 respondentů z celkových 897 studentů na FF UPCE) je příliš malý a názory studentů se liší člověk od člověka. Avšak je možné zodpovědět, jaké jsou některé důvody nespokojenosti studentů s výukou cizích jazyků na FF UPCE a co by alespoň ta část studentů změnila, co jim chybí, s čím jsou a nejsou spokojeni. Přestože studentů, kteří odpověděli, bylo pouze 58, výsledky i od této menšiny o něčem vypovídají. Bylo by, podle nás, dobré zkusit se více zaměřit na názory a spokojenost dalších studentů. Navazující výzkum by mohl odkrýt mnohem více a tím pádem by mohl vést ke zlepšení spokojenosti studentů.

Dotazník a jeho výsledky jsou ke volně ke shlédnutí zde: <https://tinyurl.com/2cwtx4zp>

Zdroje

Bradburn, N. M., S. Sudman, B. Wansink. 2004. : *The Definitive Guide to Questionnaire Design— For Market Research, Political Polls, and Social and Health Questionnaires, Revised Edition*. San Francisco,; Jossey-Bass.

Cígler, H. 2016. *Jak na postojové škály: Tvorba položek a jejich zpracování*. Brno: Pedagogická fakulta MU.

Doskočil, R. 2019. *Kvantitativní metody: studijní text pro prezenční a kombinovanou formu studia*. Vydání druhé, přepracované a doplněné. Brno: Akademické nakladatelství CERM.

Disman, M. 2021. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Páté, nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.

Hendl, J. 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál.

Hendl, J., J. Remr. 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál.

Hirt, T. 2012. *Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie*. V Plzni: Západočeská univerzita.

Janík, T., P. Najvar, M. Kubiátko. 2013. *Kvalita kurikula a výuky: výzkumné přístupy a nástroje*. Brno: MuniPress.

Janík, T. 2012. „Kvalita výuky: vymezení pojmu a způsobů jeho užívání." *Pedagogika* 62 (3): 244-261. Brno: MuniPress.

Juklová, K., M. Chvál, S. Michek, J. Vondroušová. 2019. „Studentská hodnocení výuky s využitím dotazníku CEQ: analýza zahraničních zkušeností." Pp. 290-335 in *Pedagogická orientace* [online] [cit. 2022-4-8]. MuniPress. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/13258>.

Surynek, A. 2001. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press.

Příloha

 00Zpracování výsledků dotazníku Dokument, který pomáhal spíš nám při práci.

 Spokojenost studentů Fakulty filozofické Univerzity Pardubice s výukou cizích jazyků ...

Vygenerovaný dokument z Microsoft Forms s výsledky dotazníku.